

РЕШЕНИЕ

№ 423

гр. София, 27.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 5-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на шести юни през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Величка Борилова

Членове: Зорница Гладилова
Мария Райкинска

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Мария Райкинска Въззивно търговско дело № 20231001000388 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 - чл. 273 ГПК.

С решение № 867/22.02.2023 г. по гр.д. № 14158/2021 г. на СГС, I-17 състав е отхвърлен предявения от Б. И. А. против С. Т. Б. иск с правно основание чл. 422 вр. чл. 535 ТЗ за признаване за установено, че ответникът дължи на ищеца сумата от 200 000 лева по запис на заповед от 03.01.2020 г. с падеж 12.03.2020 г., за която сума е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл. 417 ГПК по ч.гр.д. № 15760/2021 г. по описа на СРС, 48 състав.

Ищецът Б. И. А. е депозирал въззивна жалба против първоинстанционното решение, с което го обжалва изцяло. Поддържа, че първоинстанционното решение е незаконосъобразно и неправилно, постановено в противоречие на материалния и процесуалния закон. Конкретно поддържа, че съдът неправилно кредитирал показанията на свидетеля М. П. относно подписването на договор за кредит с цел заблуждение на ответника без свидетелят да е видял договора. Интересен бил и изводът на съда, че щом ответникът не е подписал договор към ИЗИ кредит, то бил подписал договора за заем с ищеца. Сочи се още, че са неверни изводите на съда за влошени отношения между ответника и дъщеря му. Оттеглянето на пълномощното за дъщеря му било на 18.01.2021 г., а срокът за заема – 15.01.2020 г. Свидетелят П. също потвърдил, че през 2021 г. отношенията между баща и дъщеря били добри и че в края на 2020 г. живеели заедно, поради което необясним бил извода на съда, че оттеглянето на пълномощното за В. било защото тя отказвала да гледа баща си. Ищецът сочи, че е доказано сключването на договор за заем от 03.01.2020 г., предаването на сумата 200 000 лева с разписка, както и подписването от ответника на запис на заповед за сумата, като ответникът не е оспорвал подписа си върху същите. Разпитаните свидетели не установявали никакви факти, свързани с подписването на договор в началото на 2020 г. Съдът не мотивирал решението си въз основа на установените

факти, а въз основа на субективното си отношение към ситуацията, обрисувана от ответника с отговора на исковата молба, т.е., единствено въз основа на предположения за неслучили се факти. Жалбоподателят моли обжалваното решение да бъде отменено и да бъде признато за установено, че ответникът му дължи сумата 200 000 лева въз основа на запис на заповед, ведно със законната лихва от датата на заявлението по чл. 417 ГПК, а алтернативно въз основа на договора за заем от 03.01.2020 г., ведно със законната лихва от датата на същото заявление.

Ответникът С. Т. Б. е депозирал отговор на въззивната жалба, в който излага доводи за нейната неоснователност.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението и по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Следователно относно правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е обвързан и следва да се произнесе в рамките на наведените от страните оплаквания, като обаче следва служебно да провери спазването на императивни материалноправни разпоредби, приложими към спора (така т. 1 от тълк. решение № 1/2013г. по тълк.д. № 1/2013 г. на ВКС, ОСГТК).

Настоящият съдебен състав намира, че обжалваното решение е валидно.

Във връзка с допустимостта и правилността, като взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания акт и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Ищецът Б. И. А. е твърдял в исковата си молба, че на 03.01.2020 г. между него, в качеството му на заемодател и ответника С. Т. Б., в качеството му на заемател, бил сключен договор за заем, с който ищецът се задължил да предаде на ответника сумата 600 000 лева, изцяло или на части, в срок до 15.01.2020 г. в брой или по банков път. В деня на подписване на договора ищецът предал на ответника сумата 200 000 лева, за което била издадена разписка за получена сума. Според чл. 3, ал. 1 от договора за заем ответникът следвало да върне заетата сума до 12.03.2020 г., като за обезпечение на това свое задължение следвало да издаде запис на заповед, какъвто бил издаден от ответника на 03.01.2020 г. за 200 000 лева и с падеж 12.03.2020 г. Въпреки отправените покани ответникът не върнал в срок дадената в заем сума, поради което ищецът депозирал на 19.03.2021 г. пред СРС заявление по чл. 417 ГПК, по което било образувано ч.гр.д. № 15760/2021 г. на СРС, 48 състав и издадена заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист. След връчването им по образуваното изпълнително дело № 1396/2021 г. на ЧСИ М. П. ответникът подал възражение, поради което ищецът предявява иск за установяване, че С. Т. Б. дължи на Б. И. А. сума в размер на 200 000 лева, представляващи невърнат заем по договор за заем от 03.01.2021 г., ведно със законната лихва от 19.03.2021 г. до окончателното изплащане на вземането.

С разпореждане от 26.11.2021 г. исковата молба е оставена без движение, като на ищеца е указано да уточни ясно на какво основание желае да бъде установено вземането му – договор за заем или запис на заповед.

С молба от 22.12.2021 г. ищецът е уточнил, че вземането му произтича от запис на заповед от 03.01.2020 г., издаден като обезпечение на вземане по договор за заем от 03.01.2020 г., като е поискал да бъде установено съществуването на вземане по запис на заповед от 03.01.2020 г. в размер на 200 000 лева, както и законната лихва върху сумата от датата на заявлението по чл. 417 ГПК до окончателното изплащане. Алтернативно е поискано да бъде установено съществуване на същото вземане, но по договора за заем от 03.01.2020 г.

С определение от 11.01.2022 г. СГС, след като е изискал делото по заповедното

производство и е установил, че заповедта за изпълнение е издадена за вземане, произтичащо от запис на заповед от 03.01.2020 г., е приел, че добавянето на евентуално основание на вземането в исковото производство – договора за заем, може да бъде предмет само на осъдителен иск, какъвто не се предявява и като е счел, че става дума за изменение на иска чрез добавяне на допълнително основание – договор за заем, го е оставил без уважение. Прието е, че се предявява установителен иск за вземане, произтичащо от запис на заповед от 03.01.2020 г.

Ответникът С. Т. Б. е депозирал отговор на исковата молба, с който оспорва иска. Заявил е че оспорва истинността на представените с исковата молба договор за заем, разписка и запис на заповед. Заявил е, че изобщо не познава ищеца и никога не е получавал исковата сума от него. Ответникът бил станал жертва на измамливи действия предвид напредналата си възраст и влошено здравословно състояние. Бил подведен да подпише посочените три документа. Пояснил е, че с дъщеря му В. били в сравнително добри отношения, но същите напоследък се влошили, тъй като тя настоявала баща ѝ да ѝ прехвърли имущество, за което той нямал желание, а тя отказала да се грижи за него. Малко преди да развалят отношенията си тя помолила баща си да подпише договор за заем за 100 лева и договор за поръчителство към него, които му обяснила, че са ѝ необходими, за да достигне минимална бройка отпуснати месечни кредити във връзка с работата ѝ като служител на „Изи Кредит Мениджмънт“ АД. Ответникът се запознал с договора и го подписал, за да ѝ помогне. Впоследствие тя му поднесла за подпис и други документи, които той не прочел, като смятал че са същите. Всъщност вероятно тогава бил подписал представените с исковата молба документи, а договорът за заем за 100 лева и договорът за поръчителство не били подписани от него. Твърдял е, че при подписване на договора за заем за 600 000 лева е бил въведен в заблуждение относно значението на акта, който е извършил и неговите правни последици, поради което била налице измама. Несъмнено ищецът знаел за тази измама, защото именно той се ползвал от документите. Искал е съдът да унищожи представения договор за заем или да прогласи нищожността му поради липса на съгласие за сключването му.

С молба от 16.05.2022 г., след като е получил уточнението на ищеца и определението на съда, с което не се допуска изменение на иска, ответникът е заявил, че е бил въведен в заблуждение и относно подписването на записа на заповед, като е поискал и той да бъде унищожен, а евентуално прогласен за нищожен поради липса на съгласие за сключването му, като по-късно е уточнил, че не предявява насрещен иск, а сочи пороците във волята си чрез възражение.

В определението си по чл. 146 ГПК от 20.06.2022 г. СГС е открил производство по оспорване автентичността на договора за заем от 03.01.2020 г., разписка от същата дата и запис на заповед от 03.01.2020 г. за сумата 200 000 лева в частта, в която е положен подпис от С. Б., като при разпределението на доказателствената тежест на последният е указано, че дължи да докаже неавтентичността на неговия подпис, както и твърденията за въвеждането му в заблуждение да положи подпис върху тези документи.

В първото по делото открито съдебно заседание, след като съдът е направил констатация за идентичност на представените ориГ.ли на договор за заем и разписка от 03.01.2020 г. с представените с исковата молба копия, процесуалният представител на ответника изрично е посочил, че не оспорва, че ответникът е подписал посочените документи.

За доказване на твърденията и възраженията на страните по делото са събрани писмени доказателства, изслушано е заключение на СГЕ и показания на свидетели, от които се установява следното:

С исковата молба е представен договор за заем от 03.01.2020 г., подписан между С. Т. Б. – заемател и Б. И. А. – заеодател, в който страните са се споразумели заеодателят да предаде на заемателя сумата 600 000 лева, като заемателят се е задължил да ги върне до 12.03.2020 г. Според чл. 8 от договора заемателят издава в обезпечение на задълженията си запис на заповед за всяка получена сума с падеж крайният срок на договора за заем.

Видно от представената разписка, издадена на 03.01.2020 г. от С. Т. Б. и подписана от него, същият е удостоверил получаването от Б. И. А. на сумата 200 000 лева в изпълнение на договор за заем от 03.01.2020 г.

Ищецът е представил запис на заповед, издаден в гр. София на 03.01.2020 г. с падеж 12.03.2020 г., с който С. Т. Б. се е задължил безусловно, неотменимо и без протест да плати на 12.03.2020 г. на Б. И. А. сумата 200 000 лева, като мястото на плащане е гр. ***, ж.к. ***, бл. ***, вх. ***, ет. ***, ап. ***.

Ответникът е представил договор за паричен заем № 4016692 от 29.12.2020 г., по силата на който заеодателят „Изи Асет мениджмънт“ АД, чрез В. П.а се е задължил да предаде на заемателя С. Т. Б. сумата 100 лева за срок до 30.03.2021 г.

Представен е и договор за поръчителство от 29.12.2020 г., сключен между „Файненшъл България“ ЕООД чрез „Изи Асет мениджмънт“ АД чрез В. П.а – поръчител и С. Т. Б. – потребител, по силата на който „Файненшъл България“ ЕООД се е съгласило да поръчителства за задължението на С. Б. по договор за паричен заем за 100 лева.

По делото е изслушано заключение на Съдебно-графическа експертиза, изготвено от вещото лице Д. В., неоспорено от страните, като вещото лице е установил, че ръкописните текстове с името на С. Б. и подписите от негово име върху представените договор за заем за 100 лева и договор за поръчителство, не са изпълнени от С. Б..

Свидетелят Н. Д. К. е заявил, че познава С. отдавна, тъй като са приятели с баща му от деца. През 2019 и 2020 г. С. помагал на баща му във фермата в с. ***. С. живеел в с. *** и били почти съседи, а сега живеел в гр. София. С. се оплаквал, че дъщеря му е направила някакви запори. С. помагал в края на 2019 г.и началото на 2020 г. По това време никой не бил идвал при С. да подписва документи, според свидетеля. С. не бил споделил такова нещо.

Свидетелят М. П. П., бивш зет на С. Б., бивш съпруг на дъщеря му В., с която се развели през 2022 г. е посочил, че В. и баща ѝ се разбирали, но не се виждали много често. През 2019 г. имало период, когато С. ходел при тях всеки ден. В. работела като брокер, а след това в „Изи Кредит“ от 2019 г. Там си имали „таргет“, от който ѝ зависела заплатата и свидетелят и помагал да го достигне, като сключил договор с „Изи Кредит“. Знае, че и С. сключил такъв договор за 100 лева. Когато С. подписал договора за кредит свидетелят бил на 2-3 м. от него, но не е виждал договора. В. обяснила на баща си, че става дума за договор за кредит за 100 лева. Свидетелят не знае колко листа е подписал С.. С. не получил тези пари. Претърпял операция и бил при дъщеря си три-четири месеца. По някое време си тръгнал, но не знае да се е карал с дъщеря си.

Към делото е приобщено ч.гр.д. № 15760/2021 г. на СРС, 48 състав, видно от което същото е образувано по заявление от 18.03.2021 г. на Б. И. А. срещу С. Т. Б. за събиране на парично вземане в размер на 200 000 лева, произтичащо от запис на заповед, издаден на 03.01.2020 г. с падеж 12.03.2020 г., с който С. Б. се е задължил неотменно и безусловно да плати на падежа на Б. И. А. сумата 200 000 лева. По делото е издадена заповед по чл. 417 ГПК, като видно от представената покана за доброволно изпълнение по изп.д. № 20218510401396 на ЧСИ М. П., заповедта е връчена на С. Б. на

29.05.2021 г. На 08.06.2021 г. той е депозирал възражение по чл. 414 ГПК, като съдът е указал на заявителя, че може да предяви установителен иск за вземането си. Указанията са получени от заявителя на 14.07.2021 г. , а исковата молба е депозирана на 12.08.2021 г.

При така установената фактическа обстановка съдът приема от правна страна следното:

Предмет на доказване в настоящото производство е парично вземане на ищеца Б. А., произтичащо от запис на заповед, издаден на 03.01.2020 г. от ответника С. Б., за което е издадена заповед за незабавно изпълнение по реда на чл. 417, т. 9 ГПК по гр.д. № 15760/2021 г. на СРС, 48 състав. Настоящото производство е предназначено да стабилизира ефекта на издадената заповед за изпълнение, същата да влезе в сила и издаденият в производството по чл. 417 ГПК изпълнителен лист да запази действието си на изпълнителен титул – арт. 416 ГПК и чл. 42, ал. 3 ГПК. Съгласно чл. 422, ал. 1 ГПК искът се смята предявен от датата, на която е подадено заявлението по чл. 417 ГПК. Ето защо, предмет на това исково производство може да бъде само вземането, предявено със заявление в заповедното производство. Процесното вземане следва да съвпада с вземането в заповедното производство по юридически факт, от който е възникнало, по страни, вид, падеж и размер. В противен случай искът ще бъде недопустим. В настоящия случай вземането, предмет на настоящото производство напълно съвпада с вземането, за което е издадена посочената по-горе заповед за незабавно изпълнение. Искът е предявен в законоустановения едномесечен срок по чл. 415, ал. 1 ГПК, поради което е допустим.

За пълнота следва да бъде посочено, че макар още в първата инстанция във фазата на уточняване на исковата молба ищецът да е заявил, че предявява и евентуален установителен иск за вземането си на основание договор за заем, първата инстанция нито е уточнила правния интерес от този иск, нито е дала възможност същият да бъде предявен като осъдителен, (а вместо това неправилно не е допуснала изменение на иска чрез добавяне на основание, каквото не може да има при нередовна искова молба), нито пък се е произнесъл по този евентуален иск. Ищецът обаче не е искал допълване на първоинстанционното решение, поради което и макар с въззивната жалба да е поискано въззивният съд да уважи главен иск, основан на записа на заповед, а евентуален – въз основа на договора за заем, недопустимо е въззивната инстанция да се произнася за първи път по евентуалния иск, по който няма произнасяне от първата инстанция. Ето защо иск за съществуване на вземане по договор за заем не е предмет на въззивната проверка.

По основателността на иска настоящият състав намира следното:

Съобразно указанията, дадени в т. 17 на Тълкувателно решение № 4/18.06.2014 г. по т.д. № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС, *предметът на делото по иска, предявен по реда на чл.422 ГПК, се определя от правното твърдение на ищеца в исковата молба за съществуването на подлежащо на изпълнение вземане, за което е издадена заповедта за изпълнение. Подлежащото на изпълнение вземане в хипотезата на издадена заповед за изпълнение по чл.417, т.9 ГПК въз основа на запис на заповед е вземането по редовен от външна страна менителничен ефект.*

При редовен от външна страна менителничен ефект и направено общо оспорване на вземането от ответника, ищецът не е длъжен да сочи основание на поетото от издателя задължение за плащане и да доказва възникването и съществуването на вземане по каузално правоотношение между него като поемател и длъжника – издател по повод или във връзка с което е издаден записът на заповед. С въвеждането на твърдения или възражения от поемателя или от издателя за наличието на каузално правоотношение, по повод или във връзка с което е издаден

редовният запис на заповед, се разкрива основанието на поетото задължение за плащане или обезпечителния характер на ценната книга. В тази хипотеза в производството по чл.422 ГПК на изследване подлежи и каузалното правоотношение доколкото възраженията, основани на това правоотношение, биха имали за последица погасяване на вземането по записа на заповед.

По правилото на чл.154, ал.1 ГПК за разпределение на доказателствената тежест всяка от страните доказва фактите, на които основава твърденията и възраженията си, и които са обуславящи за претендираното, съответно отричаното право – за съществуването, респ. несъществуването на вземането по записа на заповед. При липса на спор между страните относно наличието на конкретно каузално правоотношение, чието изпълнение е обезпечено с издадения запис на заповед, съдът разглежда заявените от ответника – длъжник релативни възражения, като например: за невъзникване на вземането, за погасяването му или за недействителност на основанието по каузалното правоотношение.

При въведено твърдение на ищеца с исковата молба по чл.422 ГПК, че вземането му по издадената заповед за изпълнение произтича от конкретно каузално правоотношение, изпълнението по което е било обезпечено с издадения запис на заповед, не се променя предметът на делото. Ищецът – кредитор сочи обезпечителната функция на записа на заповед спрямо каузалното правоотношение, като доказва вземането си, основано на менителничния ефект. При заявени релативни възражения от ответника се прилагат посочените правила за разпределение на доказателствената тежест.

Във формираната впоследствие по реда на чл.290 ГПК практика на ВКС - решение № 87/ 11.07.2016г., т.д. № 1093/2015г., II ТО; решение № 69/ 09.05.2016г., т.д. № 1185/ 2015г., II ТО; решение № 18/ 18.12.2015г., т.д. № 535/2014г., I ТО; решение № 17/ 16.02.2015г., т.д. № 116/ 2014г., II ТО; решение № 179/ 04.03.2015г., т.д. № 3747/ 2013г., II ТО; решение № 27/ 07.07.2015г., т.д. № 1384/ 2013г., I ТО; решение № 24/ 29.05.2015г., т.д. № 2328/2013г., I ТО; решение № 12/ 30.01.2015г., т.д. № 2714/2013г., I ТО; решение № 213/ 22.12.2014г., т.д. № 2700/2013г., II ТО; решение № 66/ 30.06.2016г., т.д. № 3803/2014г. на ВКС II ТО; решение № 26/ 15.04.2015г., т.д. № 2205/2013г., II ТО, решение № 15/16.06.2017 г по т.д. № 1484/2015 г. на ВКС, I т.о., решение № 45/31.03.2016 г. по т.д. № 1029/2015 г. на II т.о., е посочено, че общо оспорване от ответника по менителничния иск е налице, когато той не сочи конкретни факти за причината за издаване на записа на заповед. Проява на общо оспорване, при което липсва относително възражение, са например твърденията за: липсва на каквото и да е каузално отношение с ищеца, във връзка с което да е издаден записа на заповед; че посоченото в исковата молба от ищеца каузално правоотношение не съществува, без ответникът да сочи такова; **записът на заповед е безпаричен, тъй като срещу обещаната с него парична сума ответникът не е получил насрещна престация от ищеца** и други. При възражение за „безпаричност“ на записа на заповед съществуването на каузално правоотношение между издател и поемател не подлежи на изследване, тъй като издадения редовен запис на заповед е основание и доказателство за съществуването на вземането.

В настоящия спор ищецът търси установяване на вземане, произтичащо от запис на заповед, с твърдения, че същият е издаден за обезпечаване задължения на ответника по договор за заем от 03.01.2020 г. в размер на 200 000 лева. Ответникът въвежда абсолютно възражение по отношение ценната книга, с твърдения, че същата е унищожена, както и релативно възражение, че договорът за заем, сочен от ищеца, е унищожаван, поради порок във волята при подписването им, но в същото време прави възражение за безпаричност на записа на заповед, т.е., че нищо не е получил по

договора за заем, който ценната книга обезпечава.

В случая следва да бъде съобразено, че договорът за заем е реален и за сключването му не е достатъчно постигане на съгласие между страните, а заемната сума следва и да бъде предадена.

При така въведените твърдения и възражения от страните и съобразно посочените разрешения на ТР №4/18.06.2014 г. и създадената по-късно съдебна практика на ВКС, и след като при направеното общо възражение за безпаричност на записа на заповед, което предвид реалния характер на договора за заем представлява и възражение, че такъв договор няма сключен, като ответникът не сочи друго каузално правоотношение, с което е свързан запис на заповед, ищецът дължи да докаже само валидното поражение на менителничното задължение и настъпване на изискуемостта на задължението, съотв. ответникът дължи да докаже само абсолютното си възражение за унищожаваност по отношение записа на заповед, като подписан чрез умишлено въвеждане в заблуждение.

От представения запис на заповед, се установява, че той носи наименованието "запис на заповед", което е поставено и в самия текст на документа в съответната логическа и граматическа връзка с другите изрази. Индивидуализирано е лицето, което е поело задължението да плати с посочване на три имена, ЕГН, номер на лична карта и адрес. Обективизирано е и изявлението му, като издател, че се задължава "безусловно" за заплати определена сума, а именно сумата от 200 000 лева, при падеж на 12.03.2020 г. Индивидуализиран е и поемателят, комуто следва да се плати с посочване на три имена и ЕГН. Налице е и подпис на издателя. Посочена е дата на издаване – 03.01.2020 г. Място на издаване – гр. София. Мястото на плащане е гр. ***, ж.к. ***, бл. ***, вх. ***, ет. ***, ап. ***.

Съгласно чл. 486, ал. 1 ТЗ падежът на менителницата може да бъде: на предявяване; на определен срок след предявяването; на определен срок след издаването или на определен ден. Съгласно втората алинея на същата норма, падеж определен по друг начин или при посочване на последователни падежи, води до недействителност на менителницата (в случая – на записа на заповед.) В настоящия случай падежът е на определена дата – 12.03.2020 г.

По отношение съдържанието на реквизитите „място на издаване” и „място на плащане” съществува противоречива практика на ВКС, постановена по реда на чл. 290 ГПК. Според Решение № 225/28.03.2014 г. по т.д. № 498/2012 г. на ВКС, I т.о., липсата на вписан адрес като част от реквизитите „място на плащане” и/или „място на издаване” е равнозначна на липса на самите реквизити и опорочава записа на заповед до степен на нищожност; Записът на заповед не е нищожен поради липса на реквизит „място на плащане” и/или „място на издаване”, ако с оглед определения от издателя способ на плащане адресът няма значение за точното изпълнение на менителничното задължение (посочена е банкова сметка, по която да се плати).

Според Решение № 21 ОТ 04.07.2014 г. по т.д. № 1348/2013 г., I т.о. на ВКС законодателят не е дал определение за „място на плащане” и " място на издаване", но очевидно приравнява съдържание, обозначаващо " място на издаването, респ. плащането", със съдържанието, обозначаващо " местожителство " на лицето - издател, а "местожителство", съгласно чл. 7 (отм.) от ЗЛС и чл. 19, ал. 1 от Наредба за гражданското състояние (отм.) е населеното място, където лицето се е установило да живее постоянно или преимуществено и е записано в регистрите на населението на същото населено място. Приравняването на мястото на издаването и мястото на плащането с местожителството на издателя на записа на заповед, ясно сочи, че законодателят е имал предвид населеното място, без да са въведени допълнителни изисквания за индивидуализация на точния адрес в рамките на съответното селище.

Становището, застъпено в това решение съвпада със становището по особеното мнение, подписано от член на съдебния състав, постановил Решение № 225/28.03.2014 г. по т.д. № 498/2012 г. на ВКС, I т.о.

Настоящият състав възприема разрешението, дадено от второто решение и ще съобрази крайните си изводи с него.

В процесния запис на заповед са посочени както място на издаване – гр. София, така и място на плащане с пълен адрес в гр. София.

В него е посочено като място на издаване гр. София, което настоящият състав, съобразно възприетата съдебна практика по чл. 290 ГПК, намира, че е достатъчно за да се приеме наличие на реквизита „място на издаване“. Дори да приемем обаче, че е необходимо посочване на точен адрес, то съгласно чл. 536, ал. 4 ТЗ, когато не е посочено място на издаване, за такова се смята мястото, написано до името на издателя, което в случая е с. ***, ул. „****“ 16, т.е., посочено е не само място, но и адрес.

Изложеното мотивира настоящия състав да приеме, че процесния запис на заповед е валиден менителничен ефект, по който е възникнало вземане в размер на 200 000 лева и предвид настъпването на неговия падеж на 12.03.2020 г., към датата на заявлението по чл. 417 ГПК е налице изискуемо вземане. Без правно значение по отношение изискуемостта е предявяването на записа на заповед за плащане. При падеж на определен ден тази изискуемост настъпва с настъпването на посочения ден, а предявяването за плащане се явява предпоставка само за поставянето на длъжника в забава и представлява необходимото съдействие от кредитора за изпълнение на задължението (аргумент от чл. 514, ал. 1 ТЗ).

Макар С. Б. да е оспорил своевременно истинността на записа на заповед и макар в откритото производство по чл. 193 ГПК да му е указано, че той носи доказателствената тежест да установи неавтентичността на документа, доказателства в тази насока не са ангажирани, поради което следва да бъде прието, че записът на заповед е истински документ.

От събраните по делото доказателства не се установява и възражението на ответника процесният запис на заповед да е унищожаем поради подписването му от С. Б. при умишлено въвеждане в заблуждение относно документа, който подписва. От показанията на свидетеля Н. К. се установява само, че С. Б. не е споделял с него или баща му някой да му е носил за подпис документи и незнанието на свидетеля такива да са подписвани, което обаче не води до доказателствения извод, че С. Б. не е подписал процесния запис на заповед или че го е подписал след въвеждането му в твърдяното заблуждение.

Твърдяното въвеждане в заблуждение не се установява и от показанията на свидетеля М. П.. Същият установява само, че бившата му съпруга и дъщеря на С. – В., е уговаряла баща си да подпише договор за кредит за 100 лева, който ѝ бил нужен, за да достигне тя „таргета“ за брой сключени договори, необходим ѝ поради работата ѝ за „Изи Кредит“. Свидетелят обаче нито е видял посочения договор, нито какво и в колко страници е подписал С., за да може да се приеме, че той е подписал всъщност не договор за кредит за 100 лева, а процесните договор за заем, разписка и запис на заповед.

Вярно е, че представените по делото договор за кредит за 100 лева и договор за поръчителство по този кредит, които са от декември 2020 г. се установява, че не са подписани от С. Б.. Това обаче само по себе си не означава, че вместо тях, С. Б. е подписал именно процесните договор за заем, разписка и запис на заповед. Възможно е ищецът да е подписал и друг договор за кредит за 100 лева в помощ на дъщеря си,

доколкото от показанията на свидетеля М. П. се установява, че явно тя нееднократно е искала помощ от близките си за достигане на своя „таргет“. Към такъв извод водят и твърденията на самия ответник в отговора на исковата молба, че когато дъщеря му го е помолила да подпише договор за кредит за 100 лева, той се е запознал с този договор. Т.е., имало е случай, когато той действително е подписал договор за кредит с „Изи Кредит“, макар и не този, представен по делото.

По делото няма и данни или твърдения дъщерята на ответника В. да е познавала ищеца, поради което няма логика В. да е заблудила баща си да се задължи с огромна сума в полза на непознат човек, като подпише вместо договор за заем за 100 лева договор за заем за 600 000 лева, разписка за получени 200 000 лева и запис на заповед за същата сума.

Други доказателства, насочени към установяване твърдените измамливи действия по делото не са събрани.

Не се доказват и възраженията на ответника за нищожност на записа на заповед поради подписването му при липса на съгласие, като в тази насока не са събрани никакви доказателства.

Само за пълнота следва да бъде посочено, че дори ищецът да беше задължен да доказва изпълнение по сочената от него каузална сделка – договор за заем от 03.01.2020 г., то това изпълнение е доказано посредством представената разписка. Същата представлява частен свидетелстващ документ, съдържащ признание на неизгодни за издателя С. Б. факти, а именно – получаване в заем на сумата 200 000 лева, поради което е годно доказателство, установяващо пълно твърдението на ищеца, че е предал на ответника заемната сума на 03.01.2020 г. в изпълнение на договор за заем от 03.01.2020 г., според текста на разписката. Предвид изложените вече по-горе съображения не се установява унищожаемост поради измама или нищожност на този документ поради липса на съгласие. Ето защо възражението за безпаричност на записа на заповед е неоснователно, а доколкото нито има твърдения, нито доказателства С. Б. да е върнал заема отчасти или изцяло, то следва да бъде признато, че удостовереното със записа на заповед от 03.01.2020 г. вземане в размер на 200 000 лева съществува.

Поради достигане от въззивната инстанция до краен извод, различен от извода на първата инстанция, първоинстанционното решение следва да бъде отменено и вместо него да бъде постановено друго, с което да бъде признато за установено съществуването на вземане на Б. А. срещу С. Б. в размер на 200 000 лева, произтичащо от запис на заповед от 03.01.2020 г., ведно със законната лихва от 19.03.2021 г. до окончателното изплащане на задължението, за което е издадена заповед за незабавно изпълнение по ч.гр.д. № 15760/2021 г. на СРС, 48 състав.

По разноските: Предвид изхода на спора и на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК, жалбоподателят има право да получи от въззиваемия сторените разноси по делото. Пред въззивната инстанция са доказани разноси за държавна такса в размер на 4000 лева. Претендирани са и разноси за адвокатско възнаграждение в размер на 4500 лева, но по делото няма доказателства за реалното им изплащане. Представеният договор за правна защита и съдействие с адв. Г. установява само уговарянето им, но не и заплащането им.

Пред първата инстанция ищецът е доказал разноси в размер общо на 8 500 лева, които се дължат от ответника.

Първоинстанционното решение следва да бъде отменено и в частта за разноските, с която такива са присъдени на ответника.

Настоящият съд е задължен да се произнесе и по разноските в заповедното

производство с осъдителен диспозитив, съобразно решението си по предявения иск, (Тълкувателно решение № 4 от 18.06.2014 г. по тълк. д. № 4/2014 г., ОСГТК на ВКС, т. 12). Предвид изхода от спора, в настоящия случай на ищеца следва да се присъдят и разноските, направени по заповедното производство - 4000 лева (дължима държавна такса).

Воден от изложеното Апелативен съд - София

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло решение № 867/22.02.2023 г. по гр.д. № 14158/2021 г. на СГС, I-17 състав, включително в частта за разноските и вместо него постановява:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по иск с правно основание чл. 535 ТЗ, предявен при условията на чл. 422 ГПК, че **С. Т. Б., ЕГН ***** дължи на Б. И. А., ЕГН ***** сумата 200 000 лева**, произтичащи от запис на заповед от 03.01.2020 г. с падеж 12.03.2020 г., **ведно със законната лихва върху главницата, считано от 19.03.2021 г. до окончателното изплащане на вземането**, за което вземане е издадена заповед за незабавно изпълнение по ч.гр.д. № 15760/2021 г. на СРС, 48 състав.

ОСЪЖДА С. Т. Б., ЕГН *** да заплати на Б. И. А., ЕГН ***** сумата 4000 лева** – държавна такса по заповедното производство, **сумата 8500 лева** – разноси пред СГС и **сумата 4000 лева** – разноси пред САС.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните, при условията на чл. 280, ал. 1 и ал. 2 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____